

Tanítási tervezet

Az óra időpontja: -

Iskola, osztály: 7. osztály

Iskola neve és címe: -

Tanít: Várhegyi Réka

Témakör megnevezése: Afrika és Amerika földrajza – Amerika társadalomföldrajza

Tanítási egység (téma) címe: Dél-Amerika mezőgazdasága

Az óra (jellemző) típusa: Új ismereteket szerző és feldolgozó óra

1. Tantervi követelmények

1.1. A tanítási óra oktatási céljai:

- A tanulók értsék Dél-Amerika klímája és a mezőgazdasága közötti összefüggéseket, átfogó képpel rendelkezzenek a Dél-Amerika természetföldrajzi jellemzőiről és a földrajzi övezetességről.
- A tanulók fel tudják sorolni, hogy Dél-Amerika egyes részein milyen növényeket termesztnek.
- A tanuló fel tudja sorolni, hogy Dél-Amerika egyes részein milyen állatokat tenyésztnek.
- A tanulók ismerjék, hogy mely növényeket termesztik ültetvényes gazdálkodással és melyeket talajváltó gazdálkodással.
- A tanulók ismerjék az ültetvény, mint tipikus táj felépítését, tudják összehasonlítani az ültetvényt és a farmot és felismerni azok különbségeit.
- A tanulók tudják megfogalmazni, hogy az ültetvényes és a talajváltó gazdálkodás Dél-Amerikában (főként az Amazonas vidékén) milyen globális környezeti problémákat okoz. Tudatában legyenek és értsék, hogy ezügyben az emberiség közös felelősséggel bír.

1.2. A tanítási óra képzési, fejlesztési céljai:

- Páros munkában történő feladatvégzés gyakorlása, hatékony együttműködés fejlesztése
- Kommunikációs, szociális és digitális kompetencia fejlesztése
- Gondolkodási műveletek és készségek fejlesztése: összehasonlítás, összefüggések megértése és azokból való következtetések
- Szóbeli szövegalkotás fejlesztése
- Ábraelemzés, azzal ismeretek összekapcsolásának gyakorlása, fejlesztése

1.3. A tanítási óra nevelési céljai:

- A környezetünk védelmére, környezettudatosságra nevelés
- Hatékony együttműködésre nevelés
- Globális gondolkodásra nevelés

1.4. Oktatási követelmények:

a. Fogalmak:

- új fogalmak: ültetvényes gazdálkodás, ültetvény, monokultúra, bér munka, nagybirtok, árutermelő mezőgazdaság, talajváltó gazdálkodás, banánköztársaság
- megerősítendő fogalmak: Latin-Amerika, farmgazdálkodás, farm, fejlett agrotechnika, termékspecializáció, magántulajdon, gazdasági befolyás, nagyüzem, feldolgozóipar, élelmiszeripar,

világpiac

b. Folyamatok:

- új folyamatok: -
- megerősítendő folyamatok: erdőirtás, globális felmelegedés, vízszennyezés

c. Összefüggések:

- új összefüggések: Dél-Amerika mezőgazdaságának és az éghajlatának összefüggése
- megerősítendő összefüggések: -

d. Megfigyelések, vizsgálatok, kísérletek:

- Dél-Amerikában termelt növények és a különböző éghajlatok megfigyelése a térképen, atlasz használatával

e. Fejlesztendő készségek, kompetenciaterületek:

- kommunikációs kompetencia (például a páros munkákkal)
- természettudományos kompetencia (például az atlaszhasználatnál)
- szociális kompetencia (például a páros munkákkal, például az ültetvények környezeti problémáival)
- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség kompetencia (például a házi feladatban a zászlókészítéssel)

f. Főbb tanulói tevékenységek:

- tanulói közlés
- páros munka
- digitális feladatmegoldás
- applikáció falitérképen
- vázlatkészítés

2. Szemléltető és munkaeszközök

- okostelefon vagy tablet (a tankocka megoldásához)
- középiskolai földrajzi atlasz (84-85. oldal)
- applikációk (növények, állatok)
- falitérkép (Dél-Amerika domborzata)
- füzet (vázlatkészítéshez)
- projektor/okostábla (az ábrák kivetítéséhez)
- LearningApps tankocka – Ültetvények és farmok összehasonlítása (<https://learningapps.org/watch?v=p08dm1wd220>)
- szivacsabla (az óra eleji játékos ismételteshez)

3. Felhasznált irodalom

- A 2012-es NAT-hoz illeszkedő kerettanterv – Földrajz 7-8. évfolyamokra
URL: https://kerettanterv.oh.gov.hu/02_melleklet_5-8/index_alt_isk_felso.html (utolsó letöltés dátuma: 2020.03.17.)
- A tipikus tájak földrajzának tanítása [dr. Makádi Mariann]
URL: http://geogo.elte.hu/images/downloads/3_Kepzeshez_kapcsolodo_anyagok/3.2_Szakmodszertani_felkeszules_segedanyagai/Segedanyag_Tipikus%20tajak_tanitasi.pdf (utolsó letöltés dátuma: 2020.03.27.)
- Cartographia Tankönyvkiadó kft. (2011): Középiskolai földrajzi atlasz. [Bakos János és mtsai.]
- Mozaik kiadó (2010): Földrajz 7. – A kontinensek földrajza. [Vízvári Albertné és mtsai.]
- OFI (2018): Földrajz 7. [Alexa Péter és mtsai.]
URL: https://www.tankonyvkatalogus.hu/pdf/FI-506010701_1_teljes.pdf (utolsó letöltés dátuma: 2020.03.17.)
- Segédanyag a tanítási tervezetek elkészítéséhez [dr. Makádi Mariann]
URL: <http://geogo.elte.hu/images/oratipusok.pdf> (utolsó letöltés dátuma: 2020.03.17.)

4. Mellékletek jegyzéke

- Dél-Amerikában termelt növények megismeréséhez kivetített ábrák (Google Drive link)
- Dél-Amerikában termelt növények, tenyésztett állatok applikációként, illetve az elvárt helyes megoldás (a falitérképet atlással helyettesítve)
- Az ültetvények felépítéséről szóló ábrák (banán-, dohány-, gyapot- és cukornádültetvény) (Google Drive link)
- QR-kód és link a LearningApps tankockához (Ültetvények és farmok összehasonlítása)
- Az ültetvényes- és a talajváltó gazdálkodás környezeti problémáihoz kapcsolódó ábrák (erdőégetés, fakivágás, biodiverzitás csökkenése, vízszennyezés, globális felmelegedés) (Google Drive link)
- Házi feladat elvárt megoldására példa

Az óra felépítése

Idő	Az óra menete	Didaktikai mozzanat	Módszer	Munkaforma	Eszköz
1.p	Az óra kezdete: jelentés, adminisztráció. A hetesek jelentik a hiányzókat, szükség esetén letörlik a táblát.	jelentés, adminisztráció	-	-	(digitális) napló/tanári határidőnapló
2-4.p	Az előző órák anyagának ismételése labdajátékkal. A játék és témájának (USA gazdasága) ismertetése a tanulókkal. <i>(Milyen fogalmak, kifejezések, topográfiai nevek jutnak az eszetekbe, hogyha azt mondom: az Amerikai Egyesült Államok gazdasága? A tanár egy tanulónak dobja a labdát, és amikor az elkapja, mondania kell a szót, kifejezést, ami az előző órákon elhangzott anyagrészekhez – USA gazdasága – kapcsolódik, pl. farmgazdálkodás, napfényövezet, gazdasági körzetek, Chicago stb. Utána tovább dobja a valamelyik társának, akinek egy újabb kifejezéssel kell bővítenie a már elhangzottakat.)</i>	korábban tanultak felelevenítése, frontális ellenőrzése	irányított kérdés, tanulói közlés	osztálymunka	kisméretű (körülbelül marok nagyságú) szivacslabda
5-7.p	Az óra céljának, az új témának ismertetése a tanulókkal: Dél-Amerika mezőgazdasága. Tanári irányítással rövid ismételés, ráhangolódás olyan korábban tanult ismeretekre, melyek szükségesek Dél-Amerika mezőgazdaságának feldolgozásához. Tanári kérdések például: - Honnan ered a Latin-Amerika kifejezés? <i>(spanyol és portugál gyarmatosítók újlatin nyelve)</i> - Mely kontinensek (kontinensrészek) tartoznak Latin-Amerikához? <i>(Közép- és Dél-Amerika)</i> - Milyen földrajzi övezet(ek)ben fekszik Dél-Amerika? <i>(Forró és mérsékelt övezet)</i> - Milyen éghajlatok jelennek meg a forró övezetben? <i>(egyenlítői, szavanna, forró övezeti sivatagi)</i> - Mi a különbség a forró övezet éghajlatai között? <i>(biogeográfia*, az egyenlítőtől a sivatagok felé a szárazság nő stb.)</i>	korábban tanultak felelevenítése, ráhangolódás a témára	irányított kérdés, tanulói közlés	frontális osztálymunka	-

8-18.p	Dél-Amerikában termelt mezőgazdasági jelentőségű növények megismerése ábrák és valódi termékek segítségével. Érdekessegek, szerepük és a tananyaghoz kapcsolódó tények, információk, fogalmak (például banánköztársaság) megismerése tanári magyarázat segítségével. A tanulóknak a füzetükbe kell jegyzetelniük az elhangzottakat.	ismeretszerzés	irányított kérdés, tanári közlés, tanulói közlés, vázlatkészítés	frontális osztálymunka	füzet, projektor/okostábla, ábrák (Dél-Amerika mezőgazdaságához kapcsolódó növények fotói: banán, kakaó, kávé, manióka, batáta, kaucsuk, dohány, szója, bab, kukorica, cukornád), kakaó- és kávébabok, gyapotvirág
19-29.p	Applikáció: termelt növények és tenyésztett állatok ábráinak felragasztása az előfordulási helyükre Dél-Amerika domborzati falitérképén. <i>A tanulók egyénenként kapnak 1-1 állatot vagy növényt, és atlaszuk segítségével meg kell keresniük, hogy Dél-Amerikán belül hol jellemző. Egy növényből, állatból több is szerepel a kiadottak között, így több helyre is fel lehet tenni őket a térképre. Ezután sorban fel kell ragasztaniuk a megfelelő helyre a térképen a növényeket és állatokat, értelemszerűen oda már nem kerülhet, ahová ragasztottak korábban – a következő tanulónak másik jó helyet kell keresnie a kapott applikációjának.</i> A felragasztást követően indokolni kell éghajlati jellemzővel, hogy miért oda került, ahová.	ismeretszerzés és ismeretek rögzítése	térképi applikálás	páros munka, frontális osztálymunka, egyéni osztálymunka	atlasz (84-85. oldal), Dél-Amerika domborzata falitérkép, gyurmaragasztó, applikáció (növények: banán, kukorica, búza, kávé, kakaó, gyapot, bab, cukornád, szója és kaucsuk, dohány; állatok: juh, szarvasmarha, sertés)
30-34.p	Az ültetvények, mint tipikus tájak megismerése, megbeszélése tanári magyarázat segítségével, kérdéseken keresztül. A tanulóknak a füzetükbe kell jegyzetelniük az elhangzottakat (rajzot nem kell készíteniük).	tanári magyarázat	irányított kérdés, tanulói közlés, tanári közlés, vázlatkészítés	frontális osztálymunka	füzet, projektor/okostábla, ábrák (egy banán-ültetvény felépítéséről és egy-egy cukornád-, dohány- és gyapotültetvényről)
35-38.p	Tipikus tájak összehasonlítása - farmok és ültetvények – tankocka feladattal. Szükség esetén tanári segítség, magyarázat, ha a tanulóknak adódik kérdése.	ismeretek rögzítése, gyakorlás	digitális feladatvégzés	páros munka	tankocka feladat (ültetvények és farmok összehasonlítása), okostelefon/tablet internethozzáféréssel
39-43.p	Az ültetvényes- és talajváltó (égető) gazdálkodás okozta környezeti károk, negatív hatások (erdőirtás, biodiverzitás csökkenése, globális felmelegedés stb) megismerése, tanári magyarázat alapján ábrák segítségével (és azokhoz kapcsolódó tanári kérdések segítségével). A tanulóknak meg kell nevezniük, hogy a képek milyen globális problémára utalnak és azoknak	ismeretszerzés és ismeretek rögzítése	irányított kérdés, tanári közlés, tanulói közlés, vázlatkészítés	frontális osztálymunka	füzet, projektor/okostábla, ábrák (erdőégetés, fakivágás, biodiverzitás csökkenése, vízszennyezés, globális felmelegedés)

	milyen következményei, hatásai lesznek/vannak az egész bolygóra nézve. Felelősök megnevezése és megoldási javaslatok felvetése közösen. A tanulóknak a füzetükbe kell jegyzetelniük az elhangzottakat.				
44.p	Házi feladat kiadása: Dél-Amerika országai közül kiválasztani egyet, melynek termelt növényeiből, jellegzetes ételeiből el kell készíteni az ország zászlóját. <i>Ha megoldható, akkor az eredeti gyümölcsökből, termésekből, ételekből, ha nem, akkor kézzel rajzolva vagy számítógéppel szerkesztve (vagy az eredeti gyümölcsöket ilyenformán kiegészítve) is tökéletes a megoldás.</i> Interneten keresztül kell lefotózva elküldeniük a következő óra előttig ímélnben. <i>Következő órán csoportos kvíz lesz az elkészült zászlókból.</i>	házi feladat kijelölése	tanári közlés	- (egyéni otthoni munka)	-
45.p	Az óra tartalmának összefoglalása, az óra értékelése néhány mondatban.	összegzés, értékelés	tanári közlés	-	-

*a növényzet, állatvilág, talajok különbségei

Dél-Amerikában termelt növények megismeréséhez kivetített ábrák:

<https://drive.google.com/open?id=1wC-V00DipNn3NGxo8oKBQJ7k-ipZYFnZ>

Az ültetvények felépítéséről szóló ábrák:

https://drive.google.com/open?id=1-mRWsp9_eSQBxza7jAanKZ906Vjl2Te

Az ültetvényes- és a talajváltó gazdálkodás környezeti problémáihoz kapcsolódó ábrák:

https://drive.google.com/open?id=1my35iu79zC1fqhuZeZWjfXyad_Q3TU6h

LearningApps tankocka – Ültetvények és farmok összehasonlítása:

<https://learningapps.org/watch?v=p08dm1wd220>

QR-kód:

Dél-Amerikában termelt növények, tenyésztett állatok applikációként falitérképre, illetve az elvárt helyes megoldás:

- a falitérképet atlással helyettesítettem, amihez az elkészített applikációk túl nagyok, így az atlaszban csak feliratokat használtam
- a kiadott applikációk hátuljára rá van írva, hogy melyik micsoda – a könnyebb felismerhetőség érdekében

A házi feladat elvárt megoldására példa: Brazília zászlaja (saját készítés) (zöld háttér: lime, sárga rombusz: kukorica és banán, kék kör: áfonya (eredetileg acai bogyó), fehér csík és csillagok: rizs)

